

ЗМІЩЕР ВІШНЁЎ

ФАРАОН

У ЗАПАРКУ

Мінск
Выдавец І. П. Логвінаў
2007

УДК 821.161.3-1
ББК 84(4Бел)-5
В 55

ДРУГІ ФРОНТ МАСТАЦТВАЎ

Серыя заснавана ў 2000 годзе.

Рэдакцыйная калегія:
*Валянцін Акудовіч,
Ілля Сін*

Вішнёў, Зм.

В 55 Фараон у запарку : тэксты / Зміцер Вішнёў. — Мн.: Логвінаў, 2007. — 176 с.

ISBN 985-6800-05-6.

Новую кнігу вядомага паэта Змітра Вішнёва складаюць шэсць раздзелаў, кожны з якіх мае сваю структуру і стылістыку. За аўтарскім эксперымантам заўсёды ёсць сэнсавая глыбіня і даследаванне гэтага свету.

**УДК 821.161.3-1
ББК 84(4Бел)-5**

ISBN 985-6800-05-6

© Вішнёў Зм., 2007

© Выдавец Логвінаў І. П., 2007

ШЧЫРЫ ЧАЛАВЕК

1

Я — пішучая сволач. Я — вельмі пісучая сволач. Мае хворыя вочы — зачараваныя рэнтгены. Я прасвечваю пачынальнікаў, зрэнкадзьмухароў, драпіроўшчыкаў яек, базавых бландзінаў, ветлівых блюдканосаў і іншых брыкетных просьбітаў. Я падвязаю да камерцыйнай зашмаргі розную паміральную афрыканскую пражывальную жавальнасць. Я складаю ў труну вэнджаны селядзец. Я а 9-й гадзіне раніцы валэндаюся вакол мармуровага помніка Карлу Марксу.

Пасля. Утаймаваўшы чарговую трызнёвую друкаваную гадзіну, я атрымліваю мядзяную тару. Я іду ў краму і мяняю мядзяную тару на пару аслупнёў. У зямлянцы па вуліцы Цэнтральнай я набываю чорны мех. Затым я наведваю зазіральнікаў, падглядальнікаў, братоў клятчастых і напалову паэтаў — напалову прэзаікаў. Я здыхаю. Я загінаюся. Я на мяжы парога. Я кідаю ў касцяныя жоўтыя рукі какосы, бананы, ківі, разынкі, халву, фінікі, пернікі. Я, загорнуты ў халодную махрыстую тканіну, крыва, эпатажна рухаюся паміж плакатна-каробкавай цішыні. Я наведваю некалькіх ахматавак. Мяне не пазнаюць. Ты не Вішнёў, ты — вішнёўка. Часам Астап. Зрэдку гарэлка. Адзін раз два радкі. Я частуюся аранжавымі зарыфмаванымі яйкамі. Я ажываю. Я пачынаю курчыцца. З'яўляецца здольнасць рухацца вусенем. Мой нос свідруе цішыню. Мой язык плёскае пацеркі бяздарнасці. Нейкія гаруча-ліпавыя пігулі.

2

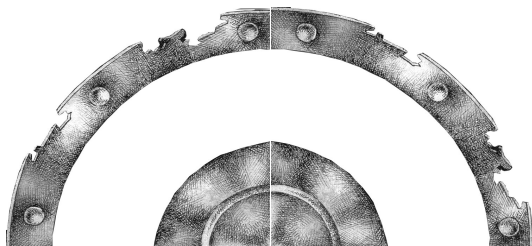
Вось. А сёння нехта Абдурахман Ібн Прытырак абліў мяне кіслатой. Каб маладая перспектыўная сволач абрасла нарэшце поўсцю. Ї не псавала сваёй аголенасцю, сваёй дзікай пляшывасцю гарадскі краявід. Каб смаркатая, малочная сволач дужа не задавалася. Каб сволач заткнула сваю скалістую храпу. Таму што каровы дурэюць. Прусакі паміраюць. Камары загінаюцца. Мацёрыя ваўкі нервуюцца.

3

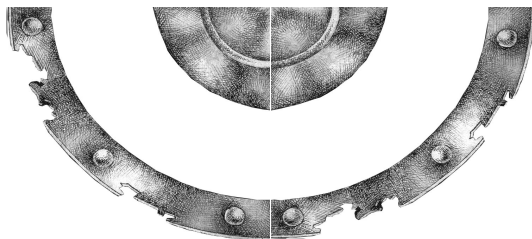
Учора нейкі Балкамвырадак Ібн Бівень Маманта спрабаваў з пажарнага шланга астудзіць маю свалачную, маё свалачное, мяне свалацістае. Я не даваўся. Я хацеў на шпацырку. У мяне была мара. Я хацеў да помніка. Было 9:00 раніцы. Я ў рудых сподніках качаўся па падлозе, храбусцеў акунёвай лускай, мямліў штосьці недарэчнае аб вялікай празрыстай, не кранутай лапамі Ібна... Марыў.

4

Пазаўчора я абварыўся вадкасцю. Я абварыў палец.

**ПЕРШЫ РАЗДЗЕЛ:
ШКАТУЛКА ДЛЯ КОПРА ГІСПАНСКАГА**

сярод партрэтаў вусякоў
у грукаце гадзіннікаў
сяджу са смачным касяком
у касцы макасінах
і з тварам сінім

белыя цукровыя людзі
размаўляюць на іншай мове
успрымаюць жыццё інакш
як лаваш як шалаш
нібыта і няма мяне
апускаю цытрынавыя рукі ў малако
спадзяюся на дзіўнае ракако
але ўсё марна
гэта — мая карма

калі ў панядзелак прыйдзе бадун
гэта тады б'юць у бубны
і дзьмуць у дуду
не ный
апранай фрак і шпацыруй у ЦУМ
бяры потную пляшку шампанскага
і бяры дзяўчыну шаманскую
у дворыку або парку на лаўцы
будуць сексуальныя танцы

самалёты самалёты
у гэтым слове
чую клёкат
чую грукат
чую гук
я лячу на самалёце!
выпіваю вельмі штосьці
сцюардэсы і пілоты
пасажыры і кампот
выпіваю вельмі штосьці
аблачыны аблачыны
у самалёце
у палёце
сам кампот

Чэрвень 2004

ПРЫЗНАННІ ПАЛЯЎНІЧАГА

Я люблю страляць дзяўчат і качак
збіраючы іх тэлефоны ў пачак
І трупікі іншых звяроў
напрыклад ваўчанят
збіраю ў кватэры
нібыта інтэрнэтаўскія чаты
Скрозь вату пены
ты калісьці смакавала каву і рэтраспекцыю
цяпер тваё маленькае засохлае цела —
кантэкст інтэр'ера

(для паэткі з сумнымі вачыма
Герасімчук Вікторыі)

Усміхніся паэтка Вікторыя
абы сэрца затрымцела (у шкіпера)
быццам пабачыў Башкірыю
радзіму дзяўчыны-пераможцы
Усміхніся і пераляці на карціну
у форме аголенага фазана
дзіўная фраза
тым не менш
Усміхніся паэтка Вікторыя!
і сум ператворыцца ў бусла
я на далонях падношу падарунак —
паветранага слана
Дык усміхніся!

2005
Пленэр
Сімахі

калі падносіш шклянку віна
ўшчыльную да вока
здаецца там поўзаюць чырвоныя слімакі
быццам бы яны аб'еліся маку
быццам бы на паласатым кіліме сядзіць калмык
у яго няма ні маёнтка ні замка
адно — станкавы кулямёт
ягоная куля шукае
вялікі шар і ў латках намёт

выпіваеш шклянку чырвонага віна
і атрымліваеш кроплю гарачага свінцу

2005

У гэтым бункеры
пад назвай інтэрнат
літ-інстытута я завёў
сабе маленькага дзіка
каб ён быў тутэйшым
набатам-бзікам
ды выцягваю — наган
мы — дзікунскі аголены збан!

пупок — гэта коршак
які разявіў дзюбку велічынёю з грэцкі арэх
там ён кажа пра вечнасць
што выяўляецца праз дзурчэнне пуза
паўзуць вусені на захад
хочуць цуду ды трапляюць пад дзюбу
гэта не музыка — эратычная муза
для пупка які спявае пасля смачнай зупы

2006

* * *

да батарэяў прывязаны мёртвы дворнік Ягор
у ягоных кішэняхдохлы знойдзены электраманцёр
а ў капелюшы апошняга вынайдзены кранаўшчык
з галавой працятай таварышам ВЦЫК (чык-чык)
дык і іншых рабочых знайшлі недалёка тут
яны ляжалі пад лістотай і курлыкалі нешта
нямецкае кшталту: алес капут!

У ПАДАРУНАК — ГАРБУЗ

У мабільнік шапчу
я злосныя словы
метафары чорныя
чорныя строфы
дзяўчынцы далёкай нябачнай
я казкі пяю
пра каханне і здраду-змяю
я дзідай празрыстай махаю
як хакер
як рэферы
як хакеіст
у мабільнік шапчу
я таемныя словы
дзяўчынцы дару я ланцуг
не свабоду
гарбуз — сямейны цугунд

2005

ПІЎНОЕ ДЗІЦЯ

у пене я падобны да Дзеда Мароза
у пене я быццам круасанавы конь
у пене я добры — нібыта казачнік дзядзя Вова
рассоўваю рукі ў бакі
і махаю чырвонай сухой рыбінай
выпучваю вочы-разынкі
шкарлупа ламаецца і выпаўзае язык
нацягваю на твар шалёныя чорныя бровы
клацаю па кадыку — сяку дровы
п'ю піва порцыямі для бізона
і паступова перад вамі барадаты злосны зомбі

ты мне падарыла шведскага прусака
маленькага паласатага скандынаўскага казака
яго завуць сакавіта і проста — какіляка
ён падобны на марожаную лялечную кілку
калі яго кладуць на падушку пад шпілку
я раблю з яго партрэты-калякі-малякі
ён спявае па-шведску пра бякі і какі

РЫМСКІЯ СТАДЫЁНЫ

я абыходжу гэтага чалавека па шпалах
спыняюся ля зубатых семафораў
углядаюся ў ягонныя пшанічныя бровы
шклянныя вагонныя вочы... нос...
прыступкамі мармуровымі нос
падбароддзе...
цаглінавае падбароддзе
чырвоная з балотнымі кветкамі шыя...
кадык як выспа на возеры кумыс
гэтае квадратнае тулава-батон
якое ўпрыгожвае гальштук-пітон
рукі... якія вялікія камбайнёрскія рукі!
якая ўпэўненасць
ува ўсёй гэтай постаці!
падножжа якой бетануецца ботамі
чорнымі лакіраванымі караваямі
але самае дзіўнае
і жоўтае
і пяшчотнае
і сернае
і мёднае
і пухнатае
з чорнымі калматымі вейкамі
ВУХА!

туды залятае пчала!
туды запаўзае вясёлы прусак!
туды заплываюць белыя параходы!
туды бягуць мыльныя спрынтэры!
гэта — рымскі стадыён
для
аматараў
старажытнасці

(страшылка па слядах
класіка бел. літ. В. Жыбуля)

Дзеткі, як цукеркі,
Плаваюць у сіропе.
У руках — паперкі,
Гальштукі — у роце.
Верасень на небе
Скача, быццам коцік.
Вецер, як фельдфебель,
Заглынуў свой корцік.

Не пужайся, Коля, —
Гэта ўсё з альбома.
Ціха спіць уся контра,
У кішэнях — бомбы.

ГЕМАТОМА ГАЛАВЫ

Мая левая нага была вялікая і жоўтая, з падазронамі чырвонымі фурункуламі. Таму я вельмі ганарыўся гэтай часткай свайго цела. Зазвычай я не апранаў нагавіцаў, а насіў чырвоныя трусы! Выглядаў я вельмі модна! Свяціўся, як святлафор.

ГЕМАТОМА ГАЛАВЫ № 2

Я гляджу на цябе па тэлевізіі. Ты сталееш,
мой дыктатар. Твая галава аздобленая
зморшчынамі ды пухлінамі. Я таксама
сталею, пухну ды жаўцею. Мы выглядаем
як пераспелыя агуркі. Абодва хутка будзем
маразматычнымі чарапахамі. Сівыя валасы
ападаюць як лісце. Мы памрэм разам.
НІХТО НЕ ВЫРАТУЕ.

МЁРТВАЕ АЛЕ ПОТНАЕ

Праз трубы выпаўзалі тлустыя птушкі.
Лапкамі пакідалі адбіткі на пыльным
асфальце. Фальш качаўся капуснай галавой і
запаўняў каністры мёртвых паэтаў.

граю на ліры і п'ю самагонку праз рыльца
вы мне паверылі?

гэта — файна

я адчуваю сябе трохгаловым гадам

бяру адну галаву і кідаю ў ванну

другую ўпрыгожваю не каронай а залатым крабам
трэцюю качаю на талерцы і гляджу там будучыню

бо на небе маё імя ў выглядзе італьянскага дучы

карацей кажучы: не паэт — сябра чукчы

граю на ліры і п'ю самагонку праз рыльца

снег асядае пухам

пылам халвы

у хустку закручаны трохгаловы рыцар

смех выпадае пыхай

дым з аблокаў робіць руды цар

дарагім абадком грукае слова: няхай

23 верасня 2006

сінія шылды Барадатыя бабулькі
пальцы ў солі і снежныя кулі
я — на дарозе стаю на марозе
варушу вуснамі быццам вусенямі

Сакавік 2005

Твой шматгабарытны страўнік, пабудаваны
пры дапамозе піўных лімузінаў і каўбасных
сховішчаў, уяўляе з сябе жоўты месяц у
перыяд саспеласці галандскага сыру. Можна
не карыстацца бубнам, а граць на тваім
пузе. Так-так, даражэнькі. Ты — звычайны
гібрыд дыназаўра і гіпапатама. Твая
каштанавая туша перад вачыма — нібыта
трэйлер.

Красавік 2001
Санкт-Пецярбург

Лоб раскручваецца белым пластырам.
Быццам шаша, пракладзеная ў напрамку
празрыстага неба. Калі далонямі захінуць
твар, падаецца, што сядзіш у панцыры. Але,
на жаль, маё трэцяе вока выкацілася лупай
і зачাপіла небастык. Гучна крумкае мой
кадык.
Дык. Дык. Дык.

2001

Запісаць сваю думку — тое самае, што
забіць мураша. Мурын коціць шар. Гучыць
беларускі марш. У кампутары суцэльны
кірмаш. З вуха выязджае машына. Галава —
гумовая шына.

2001

бачыш я ў гаштаках танчу амерыканскае танга
у маім носе кальцо
у вушах слыхавыя апараты
зубы мае вывальваюцца і ляпаюцца гукам даміно
сківіцы я прыхаваў ужо розных памераў і афарбовак
ашыйнік з ланцюгом таксама маю
зірні на мой пупок круглы ружовы з украпінамі
бурштыну ў ім будзе таксама кальцо
а тутэйшыя сцены я пакрываю іерогліфамі
у гэтай камеры № 5 асветленай дзіркамі
і клятчастымі ліхтарамі
гаўкаю гаўкаю гаўкаю

1997

Я ХАЧУ ЖАНЧЫНУ!

(дробныя здзекі з феміністак)

Пасля 20 красавіка я звярэю. Мяне пачынае
скручваць у трубачку. Я! Хачу! Жанчыну! Так
— менавіта. Мяне, як кажуць у народзе,
пачынае кілбасіць. Мае вочы круцяцца, нібыта
ролікі. Цела калоціцца, як у паралітыка. Я!
Хачу! Жанчыну! У красавіку мая прырода
распачынае дзівосныя карагоды — яна патрабуе
пяшчотных дзявочых краявідаў. Уначы я
выходжу на балкон і крычу: «Ха-чу жан-чы-ну!
Цёплага! Мяккага! Цела!»

2006

СКРОНЕВЫЯ ПАВУКІ

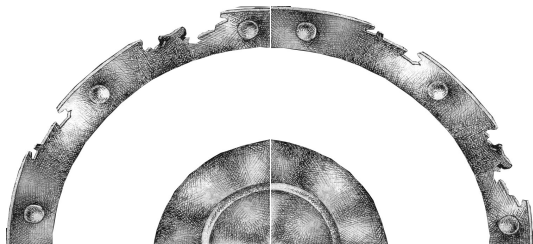
я сыходжу з глузду
у маёй торбе ляжыць мука
на язык кладу павука
я сыходжу з глузду

пчолы джаляць мой інтэлект
неба жоўтае — гэта амлет
і сабакі са скурай як плед
усё ліжуць і ліжуць мой след

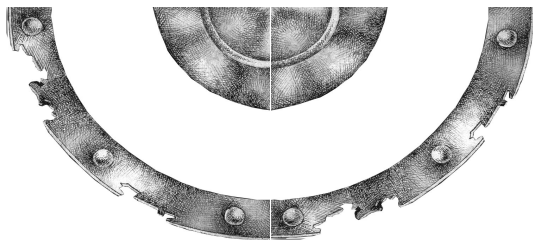
гэта я — шасціногая саранча
гэта я — шасцітонная каланча
гэта я — кат з метро
амаль ланч
амаль калач

вагон не вагон
цягнік не цягнік
ногі як барабаны
слоікі як бананы

ранкі на пысе моднай
бакенбарды падаюць на дно
кансерваванай балеі але
ваніль Сервіс Кокан
я іду за мапай Суматры
кардонныя матрацы назбіралі розуму
спермы Расы

**ДРУГІ РАЗДЗЕЛ:
АДБІТКІ ПТУШЫНЫХ ЛАПАК**

мажліва адно тое і трымае
мяне на гэтым свеце
што не важнае і простае
чыстае дзесьці
па-за маёй свядомасцю
разам з табой
з тваімі фактурнымі вуснамі
матылькамі ўкусы
бягуць па тваіх плячах
выклікаючы смех
мажліва адно тое

ты — памерла
ты засталася ў тых часах
у тых снах
у тым вясновым лісці
у тых цёплых дажджах
у тых пацалунках
і тых словах
у тых лістах з маляванымі кветкамі
і дурных стракатых паштоўках «Майму Напалеону»
ты — памерла
і колер вачэй тваіх
што працінала сонца
сплыў ад мяне параходам
белым вясельным
пакідаючы на маіх руках пахавальныя стужкі

пойдзеш у правы бок — сабака
пойдзеш у левы бок — сабака
пойдзеш прама — сабака
азірнешся — ты
адна ў сабакавых вершах
сабака сябра чалавека лепшы
няма ні апошніх ні першых
сярод жывёлаў самы найменшы
іду наперад адзін
ні Пушкін ні Аладзін...

4 ліпеня 2003

У рыфлёнай разынкавай талерцы нарадзілася тваё імя
якое ператварылася ў пухкую белую аблачынку
паляцелі сняжынкі блішчастыя крыштальныя
яны падалі на шклянкі талеркі патэфон
кнігі і ціха звінелі
я глынуў даўкага чырвонага віна
і мне падалося што я глынуў успамінаў
бо ўзгадаў цябе
я пачаў шукаць тваё імя
я зазіраў ва ўсе куткі і нават
прачытаў малітву
а ты схавалася на люстранай шафе
там ля сухіх кракадзілаў
фотапавелічальнікаў бінокляў
аленевых рагоў жоўтых камянёў з Каўказа
я ўзяў пэндзаль фарбы
і зафіксаваў тваё імя на сваіх вуснах

1997

вусны як матылькі як прапелеры
веерам валасы
вочы — зялёныя абадкі ў чорным аксаміце
рукі як ластаўкі
чыстая песня для класіка
беларускай літаратуры
гучная партытура
для кампазітара
неверагодная
суперкласная калядная
лепшая першая — ты

хачу бачыць як ты аголеная пойдзеш па лісці
распачнеш песню пра зубра
будзеш махаць чырвоным шарам

дзяўчына з поступам бусла
лёгка я як вецер
светлая як сонца
чароўная нібыта сон
вясёлая і чыстая
як прамень святла
дзяўчына з поступам бусла
я гляджу на цябе быццам сом
быццам слон
я стаю як абарыген з вяслом
у маіх вачах няма
ні думак ні слоў
я зачараваны ад магічнага святла
дзяўчынай з поступам бусла

вершы
пішуцца
шэптам
цішыні

2003

Мне здаецца, што дзень ператварыўся ў
мой цень. Я стаю каля гарбатніка і
адчуваю, як пара падае на мяне пледам.
Вецер круціць педалі веласіпеда. Я
ўглядаюся ў вочы свайго дзеда.
На шкле застаецца мой дзіцячы след.

2001

Галасы
сытыя паэтычныя пысы
на чырвоным століку сыр
у ім ёсць твае рысы
Галасы
валасы пахнуць чаромхай
Галасы
слухаю космас

ты пусціла
не вецер што раскідвае
залатыя фіранкі на вокнах
ты пусціла ў свой карабель
гарпуншчыка ў пагонах
звера-тэарыста
што разбурае вагоны
у гэтых зімовых шыратах
сярод крываваых шпіляў
і потных зялёных шпротаў
я думаю толькі пра сонечную буру
і тваю смешную алергію на котак

2 сакавіка 2002

Масква

калі спыніцца маё сэрца?
я імкнуся да гэтага штодня
паглынаю атруту гэтага для
пакункамі і бутлямі
я — вялікая тля

★ ★ ★

Я ажываю на поўначы
З грудной клеткі вылятае барвовая птушка
Вецер плёскае туш
Бразгае электрычная катушка

За фіранкамі сілуэт каханай

2001

вусень — гэта згубленыя вусны
я марыную свой сум праз мус
мае мары выслізнулі ў мыйню
не магмай — аскамістым смакам

на даляглядзе не вочы дзяўчыны
— мускат з макам

10 сакавіка 2001

слупы на дарогах — гэта срэбныя відэльцы
відарыс шашы — гэта шахматная гульня
проста на сэрцы чамусьці туга
насоўваецца туман
пацалунак разбурае сум як буран
на душы — рана

у шкло акулераў б'юцца чайкі
гэта на скразняку разынкі
твае валасы — фіранкі
твае словы для мяне пазыкі
хачу быць вар'ятам
бо вакол туман — белая вата

пісьменніцкія разборкі
з'едлівыя мікрафоны
котка выцягнулася фанендаскопам
мікробы свецяцца фосфарам
— гэта дзень разваліўся на словы

я зробіў карціну вечнога
думка выпявала плафонам
акведук бурбуліўся венамі
ты ляжала на канапе неба

18 сакавіка 2001

не шукайце мяне вечарам дома
я гуляюся ў футбол срэбным месяцам
я запаўзаю п'яўкаю ў далечыню траўня
смакчу мёд сусвету

твая англійская мова патрабуе кавы
думкі блукаюць па дрэвах як спадар Кафка
марозіва сёння нядрэннае з прысмакам вачэй
мая галава напалову ў Францыі
побач з табой
я перастукваюся пры дапамозе рацыі
мае вершы — радыяцыя

я стаміўся ад сваёй злоснасці
на маіх пагонах свецяцца філасофскія зоркі
схаваю сцяг садызму на дно залатога куфра
буду піць з кубка твой халодны подых

на падвагонні тлустыя бутэлькі
на вокнах млявыя матылькі
гаркавы подых вуснаў перакуліў столь
на сэрцы шнары сталёвыя
гэткі клёвы настрой

На ганку сядзелі тры птушкі
сіняя зялёная і чорная
Яны чысцілі пёркі
і міргалі вачыма
Багдановіч Шукайла Грамыка
словы выстуквалі сінімі літарамі
і замацоўваліся на ганку
ціхім вясновым ранкам
я стаяў каля беларускай хаткі
я раздумаў пра фармаванне нацыі
жоўтымі далонямі махала акацыя

26 траўня 2001

ПАЦАЛУНКІ ПАДАЮЦЬ ЯБЛЫКАМІ

твае агуляры я знайшоў пад піўнымі арэшкамі
яны свяціліся тваімі фінскімі вачыма
рэшткі замка былі магчыма
накшталт маёй афрыканскай душы
я рушыў да чарадзейнай мары
у слоўніку шоргалі вершы

ветракі скручвалі паветра

3 чэрвеня 2001

Стакгольм — каралеўскія горы
Вецер б'ецца аб скулы бруку
Тутэйшае сонца нахшталт залатой манеты
Камяні-манжэты ў бурбалках шкла
Здаецца за спінай вялікія крылы

словы ўзнікаюць нечакана
падаюць на нас сняжынкамі
падаюць на нас голкамі
а часцей за ўсё кроплямі дажджу
асядаюць на твары срэбрам
рэгулююць такім чынам надвор'е

12 снежня 2004

вяртаюся...
вяртаюся ў родны Менск
уваходжу ў цёплы кісельны туман
сярод живых гмахаў
рассыпаюся празрыстымі каменьчыкамі
і зямлёй

ноч разломваецца ад голасу тэлевізара
па батарэях паўзе танканогі павук
даю павуціння візу не прыкладаючы рук
даследую рух
даследую кватэрныя плямы
моль пырхае ля пыльнай жоўтай лямпы
я сяджу ў піжаме на геаграфічных мапах
і раздумваю пра залатую халву і ейны пах
якая аздабляе сонца на досвітку

пішу вітальны скрутак

Сакавік 2005

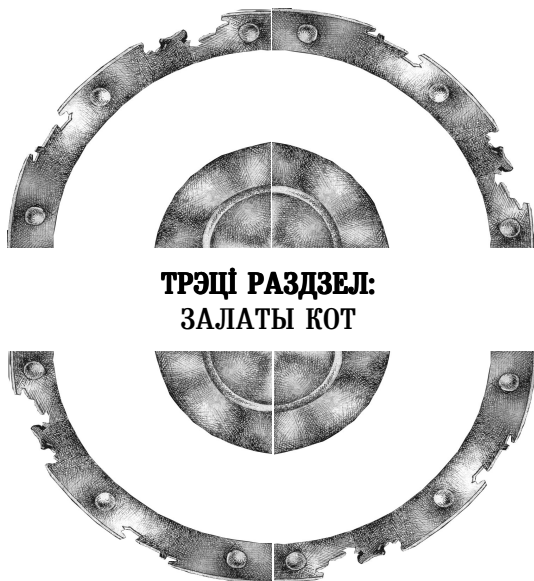
дараваць крыўду ворагам
не крычаць і не смяяцца
а зазірнуць у лупу
і пабачыць там каларадскага жука
што варушыць вусікамі і лапкамі

ён — як я
не лепшы і не горшы —
са сваімі турботамі

пайду да бабулі на гарод
абую гумовыя боты
і пакладу суразмоўцу
на ліст бульбы —
няхай лётае

у пячоры — рэха асаблівае
яно нагадвае кветкі азаліі
па залах гуляе каляровая забаўка
бавіць час лепш разам

Сакавік 2005

ТРЭЦІ РАЗДЗЕЛ:
ЗАЛАТЫ КОТ

МАНАЛІТНЫЯ ПАБУДОВЫ

варыянт № 2

Часам так бывае
неяк калі тады
вось Лаўрык
кожны вечар сядзіць на зэдліку
так не так
не на скале
не на мачце
не на даху
не на дрэве
не на траве
не на стале
не на млыне
не на пні
на звычайным зэдліку
ці можа не можа
хаця стрыжаны баранчык
Лаўрык кожны кожны Лаўрык сядзіць
ляжыць чытае дрэнь
сядзіць паліць кубінскія цыгары
часта міргае левым узбуджаным вокам
рыкае дрыгае кволымі нагамі

млыны рыпачь
рыпачь размаўляюць з ветрам
дзяўчыны мужчыны шамацяць газетамі
часопісамі
улёткамі
аўтобусы омнібусныя
раз'язджаюць шляхамі заблуднымі
мастак Юрыла
ўзводзіць манументальную кампазіцыю
з бетонавых зорак
касак
кропак
rrrrrrrrr.
Вось ось ото анегдай
Лаўрык Лаўрыкі
Паставілі ў полі супушнае пудзіла
Рудога нябожчыка Юрылу
Жоўты шчыт з з з тэкстам

Грамадзяне
бярыце
наразную
гадзіну
ганіце
маладушнасць

слушнась
выцягнем
сцягі
каскі
фарбы
розных
колераў
выльем на
свае
распухлыя
твары!

Ці можаш ты вынайсці ў гэтай вёсцы свайго
кенгуру? Паўсюль ужо струхлелыя дошкі.
Коткі крычаць. Бабулькі рухаюцца
маленькімі экскаватарамі і цягнуць не
кароў — трактары. Толькі сонца свідруе
торф. У калодзежы плёскаюцца строфы.

(садыцкія сны)

Вігвамы праплываюць. Карабельныя сосны
хістаюцца. Але я не звяртаю на гэта ўвагі.
Мяне чакае шчасце. У выглядзе стала, дзе
ляжыць чырвоная рыбіна. Вочы яе
залатыя. Амаль нежывыя. Пад чорнае піва
я разгрызу каханую. Вэнджаную. На зубах
будзе смак мора.

2005

СІНІЯ ШКЕЛЬЦЫ

(развітальныя словы для каханай)

Твой дзень нараджэння распалохаў усіх —
сланоў, суслікаў і баброў. Толькі я наведаў
тваё жытло. Мы сядзелі за сталом, пілі віно.
Твая вайна — гэта навала для тубыльцаў.
Сярод сцяровозных словаў я вынаходзіў сінія
шкельцы.

(правакацыі для выблюдкаў)

пусці зубатую кулю ў рот
яна раскрышыць замок
твайго механічнага сэрца

пусці зубатую кулю ў аэрапорт
яна расшкumатае самалёт
твайго хмарнага неба

пусці... зубатую пігулку ў рот

не вясна і не краіна
на зямлі ляжыць мужчына
бомж
падаруй яму свабоду
кінь на пляшку і батон

не — ён не паэт
ён цэлафанавы пакет
з лацінскай булкай

*** * ***

**збіраю вершы
бы тыя пажоўкля фота
з вандровак
і гэты гербарый трапляе ў альбом**

пах восені

Менск, 2006

Вакол — пазтаў, як прусакоў. Ё кожны
кідаецца словамі, нібыта какосамі.
Я — не пазт! Я — машыніст радка!
Я ганяю вагоны па рэйках і катках!
У маіх скронях сядзяць мазгавыя павукі.
Я выцягваю сэнсавы кіі! Ё таму штораніцу
ў маім дэпо няма цішыні! Там шкандыбаюць
не вершы — цягнікі!

* * *

У гэтых валізах успыхвала святло.
Я люблю выбух нечаканасці. Галава майго
дома шызафрэнічная сваімі жыхарамі.
Праўду кажуць: суставы ўтвараюць
механізм. Але істотна галоўнае — на
раскладанках краіны ўтварыўся
Афрыканізм.

Прыбярэ свой язур. Ён вырабляе
нішчымніцу. Лысыя горы і валасатыя
аўтамабілі — надта сумнае жыццё для
любімых блісаў майго люстэрка. Трубы —
гэта сакуны нервовай сістэмы гарадскіх
крыгаў. Але засталіся вочы каханай —
сінія гузікі маёй хартоўні.

я цябе пакрыўдзіў Бо неба было ў болках
Бо калодзежы грукаталі вёдрамі А хаты
пляваліся рудымі разеткамі дыму
я не меў рацыі Даруй чалавеча Пялёсткі
кветак адляталі ў вечнасць Сёння
рэчаіснасць набліжаецца да Рэчы Паспалітай
на маіх далонях шакаладу пліты

Праспекты нагадваюць мне павуцінне маёй
кватэры. Яны хістаюцца ад ветру, як струны
гітары. Машыны перасоўваюцца павукамі
і мухамі. Толькі мае пальцы ўзлятаюць
экалагічнымі катвігамі.

Неабходна вынесці на холад усе самавары.
Каб зямля забурбулілася і пакрылася
пальмамі. У лункі мы будзем класці не
зярняткі, а гузікі. Ракавінкі бурбочуць
у пузіках... Дык схавай свой савецкі
каптурык! Бачыш, як у нямецкіх
гарнітурах шпацыруюць туркі?

СІНЯЯ БАРАДА

Самым прывабным на трупе была барада.
Сівыя сіняватыя валаскі нагадвалі
шчупальцы нябачнага марскога жыхара.
Яны ўтваралі ці то павуцінне, ці то
сетку, куды трапляюць жывыя істоткі.
Так-так, у такіх пастках вязнуць
выключна залатыя мушкі і рыбінкі.

2002

у вадасцёкавых трубах майго дома живуць мангусты
бегаюць і грымяць як хрусткія качаны капусты
я лаўлю іх і яны віскаюць ад пакутаў
ад маіх вершаў атрутных
разбігаюцца па цёмных кутах
і ў руках пакідаюць толькі сваю паласатую скуру
па вадасцёкавых трубах бегаюць натоўпы мангустаў
яны забігаюць у мой сад і крадуць салодкую сакуру

19 кастрычніка 2006

лыжкай нібыта сонечнай адкруткай
нібыта люстэркавым спрутам
я запаўзаю ў трохлітровы слоік
ем варэнне з сочывам быццам частуюся думкамі
па венах бяжыць электрычны сок

2006

* * *

Кот адкусвае ад мяне
кавалкі Ад задавальнення вурчыць
чмякае Кроў як атрамант
Яна ператвараецца ў маленькія
лужыны У маленькія моры

Звер пушысты Звер цудоўны
Ты адчуў свежасць мяне
Ты спазнаў смак геніяльнасці
Смак прыгажосці дурной
Лізай Лізай язурыкам шурпатым

Камечаная газетная папера
там хаваецца стаднік
майго пярэ У гэтых адбітках
памірае псіхолаг халодных начэй
пад вострым скальпелем жывёліны

Сонца падае за люстраную шафу
Словы вылятаюць з хрыпам
Усё трапляе ў зарасці трыснягу
Як прыемна адчуваць ненаеднасць
плоці Раздзіраецца мяса
Думкі скручваюцца ў курх

1997

* * *

Залатыя шылды разлятаюцца, быццам
птахі. Па небе кроцяцца чырвоныя зоркі.
Тынк падае з помніка Зміцеру Вішнёву.
Вайскоўцы маршыруюць па прашпектах
і спяваюць песні пра Пеліканаў
і расстраляных паразітаў. Боты блішчаць
сажай. Шаблі зіхацяць марскімі хвалямі.
Аўтаматы варушацца, як змеі. Каменныя
вуліцы перакідваюцца ліхтарнымі ценьямі.
У паветры коўзаецца пах ваніліну і дух
нябачнага чарадзея, які б'е ў дамах шкло
і ўпіхвае ў пад'езды шэрыя мачты.

1996

ПУНКЦІРНАЯ ЦЫТАДЭЛЬ

варыянт № 5

Я чалавек
збіраў смецце
замятаў яго драцяным венікам
у саламяны шуфлік
Затым тупаў у калідор
і высыпаў сабранае ў пляміста-зебравую скрынку
Мармытаў песеньку аб мухаморы
Расчыняў акно ў у ў
Слухаў перашэптванне каштанавых і дубовых лісткоў
Высоўваўся ў (на)
і спрабаваў злавіць за хвост журавінавую стрэлку
страказу Але яна не лавілася
і весела кружыла ў паветры
Потым я выкульваўся з акна
падаў з вышыні другога паверха
Ляцеў марудна
Павольна круціў галавой па баках
і размахваў рукамі
Пасля паглыбляўся ў нешта мяккае
ліпкае
цёплае

аскомістае
Цялёпкаўся
адплеўваўся грудкамі зямлі
Даваў нырца
Рыў равок
І вось я
знутры ўвесь добры
ўсміхаючыся
бэзавы
ўпаўзаў у пячору
Да возера-пульхнага каравая

я забраўся на гару
сярод дрэваў і вялікага сонца
я раздумваў
пра тых хто мае рацыю
а хто не
хто многа п'е
альбо той хто не
але тут важна
зразумець што сонца на дне

Славенія, 2006

* * *

вымаўляю словы
выкрыкваю словы
шапчу словы
паўзу са словамі
і калі я ўвесь у брудзе
я выкладаю на стол сваю душу
за грукатам і чорным віном
у кубку плёскаецца цішыня

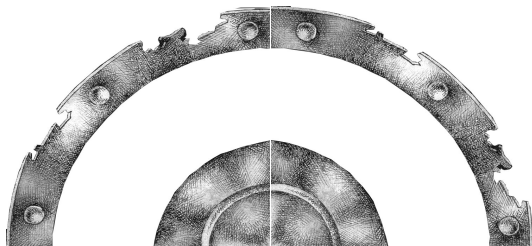
Славенія, 2006

ДУМКІ ПРА ЛЮБЛІН

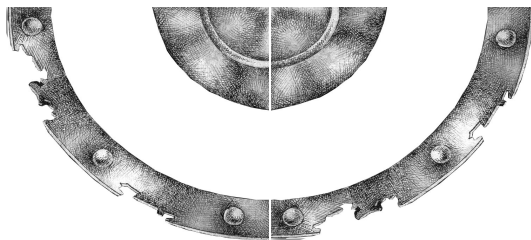
кожны горад жывы —
шапчу я...
на відэльцы — курчаны!..
кожны мае свой вецер
быццам кетчуп
кожны горад —
мае дождж дзяўчат і шары!
быццам талерка шаурмы
кожны горад маўклівы
і гучны
як нябожчык ці цягнік
кожны горад —
мае свой характар
настрой усмешкі і зубы
калі не цнатліўкі дык сцервы

узмахваю рукамі быццам шаман
сябра-растамаан налівае штосьці
шапчу пра нянавісць да чытання
таямніча шапчу
чухаю галаву
адчуваю горад

Чэрвень 2006

ЧАЦВЁРТЫ РАЗДЗЕЛ:
ПІНГВІНЫ І ВЕЛІКОДНЫЯ ЯЙКІ

51.

Я вырву зубамі ўсе гузікі на гэтых сініх джынсах.
Дзяўчына стаіць у метро. Станцыя метро «Інстытут
культуры». Я адчуваю кожны міліметр дзявочага
цела. Адчуваю астральна. Мае пальцы ўжо паўзуць
па рэльефе джынсаў і смакуюць дрыжэнне ног.
Пругкае неба. Там я скрыжуюся. Паходняй будзем
гарэць. Мой сябра мастак Каха неяк прызнаўся, што
паміж жаночых ног павінна быць бачнае святло, каб
там пралятаў бейсбольны мяч. Я згодны! Я праімчуся
тут шайбай! Ты выгінаешся ў сваіх джынсах кобрай.
Эластычная і прыгожая. Жаданая атрута. Напіцца.
Здохнуць. Стрымацца немагчыма... Падысці й запаўзіці
пад тваю джынсовую коўдру. Шкло трымціць. На
поручнях пагойдваюцца рукі. Станцыя «Плошча
Перамогі». Я выходжу. Я выпускаю джына. Па целе
нажом! На горла шыну! Ша!

2001

калі здаецца ўсё скончана — распачынай з нуля
велікодныя яйкі і круглая зямля
галубы на талерках — святлом сваім гараць
роспач сыходзіць калідорамі ў чорны і страшны барак
вусны крывавыя просяць кахання і чорны сцяг
мёртвы Калігула ляціць на белым кані
знікні сэрцайка з клапанам —
шлях мой атручаны — ты назаўсёды спі

2005

не — вядома: фіранкі былі птушкамі
і форткі ззялі шклянымі падушкамі
і люстра напэўна фарматам з кадушку
усё роўна — але гэта як пеўні ў дужках
бо без іх няма нічога бяздушнага
тым больш пазбірай бяззубыя вобразы ў думках
інакш атрымаецца ціха па пунктах
без душа і ў гумках
так сыходзіць танкамі пунктуацыя
у сітуацыі цырозу тупаючы па
радках пантофлямі і тапкамі
гэта пунктуальная акцыя вершаванай акацыі

00:23 10 лістапада 2005
Менск

сярод гмахаў жыў голас далёкай маці
пот збягаў па твары і лупіў пачуцці
ты абраў не дрэвы не поле а party
не страшна будзе — гэта апатыя
мячык скокаў адчуваючы салодкасць кудлатай Каці
я збіраў залатыя ды не манеты
а кнігі і карціны — веды
я казаў — прэч немата
сярод вады капітан Нэмо — ты
туман адыходзіў на задні план
рыкаў турбінамі стары самалёт
але шафранавы мутант — аэраплан

2005

ты распусцілася ў ложку кветкай
у жоўтых пялёстках — параненая піпетка
сокам упрыгожаная як быццам німфетка
першымі промнямі абагрэтая мілая суседка
сонца з-пад лесвіцы пакоіцца яблыкам спелым
кольцамі будуць лятаць матылькі-селядцы
голас з касеты ці дыску як у попел
абуты расквеціць чорным і белым
я падыду быццам агучваючы роль у батфортах
і крэйдаі накрэслію лепшыя словы
пра батарэі і бастыёны
роўна чатыры форты
што вылятаюць праз фортку
праз аб'екты ў што трымае фатограф
праз перспектыву фартэпіяна
праз канструктыўныя гукі піялы
што ідуць ад каханай
што распусцілася кветкай
няшчаснай у скураным кабінёце хана

2005

смерць ужо не за гарамі
я живу на зямлі як касманаўт Гагарын
загараць як закручвацца ў цемрач
праплыць раку пад назвай меч
значыць гарэць і трымаць агонь
у ракеты схаваны жоўты конь
трымаць гонг
не граць у пінг-понг
зрэшты мая смерць як срэбная поні
у зубах якой серп
і чорныя кратэры з азёрамі-неонамі

2005

па кроплі выходжу сыходжу
па кроплі крыві алкаголю
сыходжу я кропкамі болю
іду на палян у на трон
у руках карабін дзе патрон
адзін крэатыўны
суіцыдальны і пірамідны —
я — фараон!

2005

гэтыя міражы наведваюць не ў кіно
сню рымаванне бо нармальная справа
калі падобная пара выкочваецца з галавы справа
музыка надыходзіць праз Муракамі
рукамі абхоплівае муркае і крумкае
накшталт каменя дасланага з далёкага Маямі
сафіты сапфіры выяўляюць Сапфо
збіраю гэтыя словы як фота
складаю па складах па гуках
выгукваю банальнае зноўку кахаю
халодна сярод соснаў
таму прачынаюся недзе а пятай
слухаю і не разумею сэнсу п'яных сноў
незразумелае распачне рымавацца наноў
закляцці пра каляды і грыбы апенькі і плямы
слухаю і палохаюся гэтага ляманту

2005

у партфелі — не паперы
не капэрты не шкарпэткі
а стогны і скавытанні
тоны сакавітых нябесных прывітанняў
у чорным скураным партфелі
няма ані сэрца ані душы
там бездань страшных думак
прыкладзеш да яго вуха
і не пачуеш шоргату як у ракавіне
там ракавая пухліна перапаўзае
нібыта кроплі гадзюкі ў віне
у гэтых залах усё цемрач перагрызае
там Але галоўнае тут памірае
варыянт зайздасці

2005

зімовым вечарам
слухаў пошчак барабанаў
выцягваў пенснэ і разглядаў
каляндар Надыходзіў Новы год
на стала ляжалі цацачны сабака і гара бананаў
я глытаў не валідол а балгарскае віно
гаўкаў як дог
шыфраваў святочны код
жыццё як коціка чапляў на кручок
яно боўталася і звінела як туалетны бачок
зімовым вечарам
слухаў пошчак барабанаў

2005

Вільня Бранск Беласток
як мара пра Вялікае княства Літоўскае
якое ад мора да мора
як марыхуана як у руках малаток
параходы заходзяць і ідуць у док
ды я кладу лупатага карася на латок
па правадах бяжыць не ток
гутарка сябра што ідзе на серабрысты каток
вось такія думкі ў цягніку Менск — Беласток

2005

капілярныя сцяжынкi бягуць хутчэй
цягніка ў іх колы нібы сняжынкi
а вокны зробленыя з хустак і чыпсаў
калі зіма
яны ідуць
калі нараджаецца смех
памірае пачуццяў цэлы мех
хмель адыходзіць
быццам далёкай каханай подых

2005

У спокладак — тры порцыі
сонных пінгвінаў і пляшку воцату
бо толькі гэтак выратуецца краіна
рана чырвані праз кран шаманства
зранку кропае адасобчына
на вокнах краты анашы
праз лункі выпаўзаюць нашчадкі
ціха ляціць у пуза мёртвае рэха

паветра халоднае — нібыта штык
папера чорная не трымае слоў
напэўна здох пінгвінаў шыхт

хрыплю
ашчыляюся
паветра выпаўзае бурбалкамі
страшна
страшна
пальцы ў спражках
фашысты фашысты
вакол з каменнымі тварамі
будзе запечанае сонца марамі
для цудоўнага паэтычнага футболу
выратуе энергетычнае кола
расколваецца на паркеце лак
страшна
страшна
у каляровых бурбалках анаша
а нашае паветра на струнах
паміж слупоў і снегу
ашчыляюся
шчырасцю
думак
чмялі лаюцца
у кубках

Нядаўна атрымаў чэрапна-мазгавую траўму па дарозе ў парк
не дапамаглі ні маўзер ні атласнае галіфэ
праўду вылоўліваў як рыбіну-карп
прывязваў яе за хвост на шарф
і раскручваў у паветры гэты экзатычны марскі шар
зрэшты мой напалову труп-фарш
укладвалі не ў труну а на шафу
квітнеў сярод кактусаў нахшталт шалфею
вочы пузаціліся ў аліфных вачніцах і свяціліся як нябожчыцы-феі

2006

мае думкі ў гэтых мясцінах
нагадваюць чысты аэрапорт і плаціну
людзі тут не плююцца словамі
гэтая мякаць плавае пад языком
ромам і волавам
і стварае краявід снабізму
часам я адзінокі да песімізму
а часам не
часам я раблю мазгавую клізму
з цемрачы я вылоўліваю
прывіды сяброў
сотні тысячы зубатых ратоў
і размаўляю пра
гэта безумоўна парад
новых уражанняў залатое бра

4 лістапада 2001
Масква

літары сонныя напаўзаюць кобрамі
гэта напэўна саната Басаева
у траўні я гуляў басанож па Стакгольме
па небе качаліся два сонцы
твае экстазныя вочы-соты
я адкрэсліваў контуры горада алоўкам
тваю кітовую сукенку цалаваў вецер
ногі архітэктурна зліваліся з вуліцай
душы склейваліся на брукаванцы
душам былі позіркі
думкі абліваліся шампанскім
дула гарматы дыхала ў гарлавыя штольні
сум асядаў на рукі ліўнем
без вады здыхалі налімы

2000

Восень
дрэвы і апошнія кветкі
а мне здаецца клеткі
дзе сядзяць марыянеткі
пад грукат залатых манетак
і спяваюць песні
пра нешта паэтычна-пяшчотнае

На патэльных патэтычныя кексы
займаюцца з разынкамі сексам

17 кастрычніка 2005

маленькія пацалункі складаю ў празрыстыя пагункі
складаю як быццам пакуты хаваю
акампануе аркестр штосьці пахавальнае
стаю на каленях у халаце
гляджу на галаву ў салаце
і на пурпуровую гільяціну ў халве

хаткі ахоплівае вецер

Красавік 2005

у гэтай краіне няма крана
які будзе дом з трапамі
выспяваюць толькі вялізныя раны
выспятка атрымаюць бараны
скарпіёны — паўсюль барабанами
у бар завітаў белы раб

* * *

Чорныя бяззубыя раты кладуцца
на палотны Аздабляю іх колерам кітайскай вішні
аздабляю сваёй крывёй Скручваюся ў экстазе
жоўтымі пальцамі з пазногцямі-рамонкамі
махаю Злыя гномы смаляць марыхуану
ды я кладу на палотны алейныя Альпы

шукаў сярод шатроў паркавых
пісталет як у актора Макарава
шаптаў па-шаманску над травамі
шараваў паветра рукамі-канатамі
выглядаў як лупавокая маркоўная карова
а лістота падала караваямі
я быў да смачнага ахвочы
у далечыні плылі сяброў караваны
чуеш? — шапацеў голас дзявочы
як перапаўзаюць восеньскія гукі ў ванне?

Кастрычнік 2005

Самае істотнае — гэта птушкі,
Туман гарбаты разам з сушкамі.
А ўсё астатняе — мана.
Я чытаю Пялёвіна «Амон Ра».
Сёння — гэта лупатая тахта.
Шалікам на шыю накручваецца цішыня.
А вакол — дрэвы, лісце і сакавітая трава.
Я сядваю ў нерухомы трамвай.
Нехта мяне кранае за плячо —
Празрыстая мара з вачыма-чоўнамі.
Горача, горача чамусьці ў гэтай цішы,
Быццам у руках не кніга — гашыш.
Пад нагамі — газеты і шышкі.

кадыком бегае свінцовае сонца
разломвае шкло павуцінне і пыл на мастацкай сопцы
усміхаюся чыгуновым люкам рота і
агаляю пустэчу калодзежа і галаву крата
выцягваю формулу натхнення для тапельца
замест дыму пух таполі і зялёныя шкельцы

20 сакавіка 2005

САЛАТА ДЛЯ ГУРМАНА

Думкі пад маянэзам ветру

1.

Штодня я думаю, што варта ўзяцца за напісанне рамана. Штодня я коўзаюся вакол гэтае думкі і не распачынаю гэтую паважную справу. Страшна. Ці то баюся першых радкоў, ці то не хапае цвярозых вобразаў...

2.

Мае гульні апроч пачэснай справы ствараюць вакол і чорную страву...

3.

Я люблю купляць халадзец, бо ён нагадвае мне заспіраваную галаву злодзея. Я кладу яго на талерку і падношу да аксамітных вуснаў каханай. Чырвоны рот агаляе белы тунэль. Праз яго рухаецца тунец.

Празрыстае мора халадца трымае кроплі крыві. Нібыта марская вада прыняла целы загінулых. Людзі падаюць на дно паволі. Гучаць стрэлы кольта. У руках нябожчыкаў заціснутыя крывавыя блішчастыя шаблі. Луска лятае шайбамі.

4.

Дэпрэсія заканчваецца нечакана. Як быццам у лютэрку замест уласнага твару ўзнікае задаволеная пыса пінгвіна. Ён пазірае проста ў вочы, і ты выцягваеш аднекуль альпінісцкую вяроўку, чапляеш яе на крук, нібыта спецыяльна падрыхтаваны, і спрабуеш запаўці галавой у прыгожы дзіравы сачок. Дзякаваць Богу — не атрымліваецца. Нешта ў апошні момант спыняе. Можна, прыродны інстынкт самазахавання?

Дэпрэсія — стрэс. Соль на твары.

5.

Словам не патрэбныя людзі. Яны жывуць ужо асобна — у сваёй гукавой абалонцы. У іх ёсць свае мары і свае расчараванні. Здаецца, і людзям непатрэбныя словы. Бо іх учынкi часцей за ўсё не стасуюцца з прамоўленым. І словы, і людзі могуць цудоўна існаваць паасобку. Так, да прыкладу, даволі часта грошы замяняюць словы. Словы... ловіш галаву зверу.

6.

Радзімкі на целе — гэта караблі Паўночнага Ледавітага акіяна. Так-так. Бо, да прыкладу, маё вока нарадзілася на прасторах тундры. Завяе кідала лёдавыя іскры на мой крышталік, і ён ператвараўся

ў паэтычны крышталі. Крышыўся прасаваны снег. На
беразе галька кастэтамі.

7.

У маіх тэкстах і цягніках шмат вагонаў. Я спрабую
з іх выплавіць вялікі гонг. Але ў шпалернай кватэры
ляжаць шпаламі нябожчыка ногі. Жоўта-сінія
аголеныя пальцы ўжо не будуць насарогамі. Горы —
гэта раса зямлі.

8.

Калі кладуся спаць з паэткай, мае рукі ператвараюцца
ў шчупальцы. Замест коўдры я карыстаюся небам.
Зазвычай я засынаю толькі на палову гадзіны. У гэты
прамежак часу мне здаецца, што я вялікі белы птах.
Мае крылы сякуць паветра на лусты белага хлеба.

9.

Сёння над газавай плітою я апаліў рукі. Валаскі
шыпелі і знікалі назаўсёды. Паступова скура
ператваралася ў чырвань атласу. Мне не патрэбныя на
руках хлебныя каласы! Рукі я астудзіў з-пад
крана кока-колай. Потым да мяне падбег кок
і крыкнуў: «Я люблю фокусы!». Неба плакала барвовым соусам.

10.

Часта з крана, які знаходзіцца на кухні, крапае не вада, а нешта атрутнае. Я з задавальненнем збіраю вадкасць дзеля асабістых мэтаў. Бо ў маёй кватэры жыве мурын. Ён харчуецца выключна курарэ і дурнымі курыцамі. Зрэчас ён грызе і самую клетку. Тады я паліваю яго з вогнетушыльніка пенай. Мурын курчыцца, чырванее, выцягвае з цела пазваночнік, махае ім і канае. Але з ягонага рота працягваюць выплываць чырвоныя чарвякі. Гудуць болкі над борам.

11.

Партфелі трэба губляць своєчасова, каб ачысціць сваё жыццё ад самых неабходных дакументаў! Прэч сантыменты! Паперы — не арэхі кедравыя! Народзяцца новыя кіламетры! Рыхтуй кеды!

12.

На маіх нагах растуць лямпачкі. Цытрынавыя і кавуновыя, мельхіёравыя і залатыя. Яны ўключаюцца па начах, калі я плаваю ў тваім ложку.

13.

гэтыя вусны — для таго, каб іх цалавалі

14.

Сёння ў ванным пакоі я адчуў твой пах. Пах свежай
бялізны. Пах лета. Праз два тыдні ў цябе вяселле.
Усё. Ты будзеш саграваць не мяне.

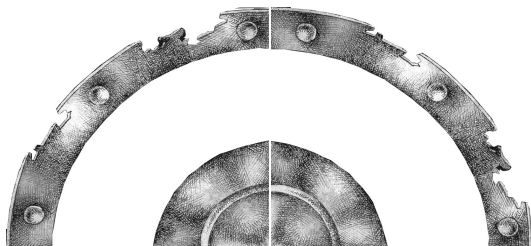
15.

Добры дзень! Гэта — я. Кажуць — стра-а-ашны
чалавек! Пішу вершы, карціны і займаюся
перформансам. Ты пытаешся, што такое перформанс?
Ёсць у мастацтве гэткі таямнічы звер... паходзіць,
паводле таварыша Сіна, ад словаў «пяроўка»,
«форма» і «манія». Вось так... А стра-а-ашны я тым,
што веру ў каханне. Ды не проста сяк-так.
А напоўніцу. Прапагандую свабоду ва ўсіх яе
вычварэнствах...

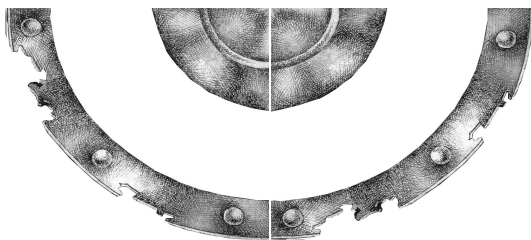
16.

у парабелум укладзенае маё слова

Менск, 2004

**ПЯТЫ РАЗДЗЕЛ:
ВЭНДЖАНЫЯ КЛЁКАТАМУСЫ**

ФАРАОН У ЗААПАРКУ

Мы сядзелі па кутах кватэры на кукішках. Кілішкамі.
У капялюшыках з залатымі фішкамі. Як мудрацы,
маўчалі і думалі. Дудзелі патрошку. Сузіралі. Сонца
люстраное. Ё раптам зрэдку ўскоквалі, хадзілі,
спрабавалі крычаць, але не маглі. Галюцынацыя
клалася на мазгі. Дзень перапаўзаў па кватэры
светлым напільнікам і клубкамі запальваў пыл.
Глюкозай качалася моль. На паперах крычала паэзіі
соль. На падваконні ляжаў пасінелы сантэхнік
і дробна ікаў. З піялы мы пасыпалі яго расцёртай
крэйдой. Белай і шэрай. Бура-малінавай. Ягоны лоб
перасякалі маленькія калдобіны. Быццам пячаткі
брытвіны. Адно вока выкацілася і чырванела
семафорам. У некаторай ступені мухаморам. Нос
уражваў сваёй крывізнай і ёмістасцю барвовага.
Хтосьці шпацыраваў па бору. Вусны здаваліся дрэвамі
перакаці-поле, яны ўвесь час торгаліся
і натапырваліся. Пупкі твару. Шыя здзіўляла сваім
кадыком, які вытыркаўся паплаўком. З камбінезона
тырчэла каламутнае рыльца бутэлькі. Падобнае да
патыліцы. Наогул перад намі быў нават не сантэхнік,
а нейкая дзіўная рыбіна. Біна Ры. Дзікая рабіна. Мы
прызвычаліся ўжо да дзіўнаватых пераўтварэнняў

новага жыхара нашага дома і таму моцна не
здзіўляліся. Хутчэй прыглядваліся і напружана
думалі аб асаблівасцях чалавечай прыроды.
— Ён хутка трапіць у летаргічны стан. Гэта заўсёды
адбываецца з людзьмі, якія вядуць няправільны лад
жыцця, — сказаў Фараон і змоўк.
З увагнута-выгнутаі якарнай жырандолі на нашыя
сінія летаргічныя пальцы асядалі пёркі. Празрыстыя
белыя роздумы. Шыпеў вецер.

У ЛОДЖЫІ СЭРА ТАТЫ

Салаянка шпурляе промні, і яны расколваюцца аб
кактусы. На плясміне карамельнай брыдасці рыбныя
косткі распускаюцца веерам чыстых картаў.
Перапончатыя шахты запаўняюцца бутлямі рознай
пароды. Разнамасныя курапаткі разгульваюць
крумкнутымі калгаснікамі. У цэнтры гэтай рэчаіснасці
знаходзіцца маленькі лысы ўцёс, на вяршыні якога
бліскае пара паліраваных шчарупкаў.

ВОГНІШЧА ДЛЯ НЕБА

У яечнях ёсць свая цішыня. Жаўткі — падобныя да
запаленых вачэй. Так-так — усе мы аматары
смажанага кан'юнктывіту. А белая махра вакол

жоўтага — гэта нечы мёртвы голас. Зрэдку мне падаецца, што і мае вершы запякаюцца на патэльных нашых грамадзянаў. У гэткія хвіліны я ўяўляю свой доўгі распараны язык, які выпрастаўся і нападае на нечы відэлец. Ша!

ХАТНІЯ ПАПУГАІ

У каханні няма межаў. Жменя жукоў. Мех жанру. У гэтай прасторы адсутнічае садамазахізм. Тут прысутнічае рамантычны ідыятызм. Сад і дом Фрэйда адпачываюць. Лінчаванне ў колах дазволенасці. Краіна з двух чалавек — клетка для хатніх папугаяў. У рамцы пад шклом сядзеў вясёлы дантыст і выкалупваў свае гнілыя зубы...

ЗУБНЫЯ ПТУШКІ

Кілім, на якім прарастаюць рэчы, ёсць у пацуковай нары, якая стаіць на пласне Камю і К., якая даўно патанула ў жэлацінавым пылку папяросы, якая ў грэйпфрутавых зубах пакамечанага грамадзяніна, які сядзіць у царкве і чытае газету «ПРАЎДА».

ТАРАПУТТА. ТАРА-ПУТТА

За мутным шклом у пакоі А з раслін В асыпалася рознакаляровае лісце і краскі. Там сядзела котка з вачыма, падобнымі да накрывак ад «Пшанічнай». Там вісеў малюнак 5 х 5 (з выявай дурня, які п'е кісель). Там стаяла эбанітавая тумба з гадзіннікам (у выглядзе голага ідыёта), які цікаў у зваротным напрамку. Там ляжалі кнігі (99) з назвай «Казкі ад дзядзькі афрыканца». Там ляжаў паласаты пяхцяр з дзіркамі, падобнымі да гайкавёртаў. Ё вась сярод гэтай пышнаты, нібы струк чырвонага перцу, чалавек па імені — Я.

Я (дакладней — ён) сядзеў у адных абрыкосавых плаўках на бегемотаздліку. Сядзеў Я і размахваў рукой з алоўкам. Сядзеў Я і лаяўся.

Раптам — званок.

Прышоў чалавек — Ён. Увесь у жоўтых гумавых латках... Ё сказаў адно слова:

— Клёкатамус.

Раптам — званок.

Прышоў чалавек — Той. У трусах, баталах, пальчатках, цыліндры і агулярах. Ё сказаў Той два словы:

— Клёкат Тамус.

Пазней прыляцелі плоскія зялёныя птушкі. Яны тры разы пракрычалі:

— Клёк Катам Мус! Клёк Катам Мус! Клёк Катам

Мус!

Паказалі барвовыя язычкі. Паплявалі на крылцы.

Паскакалі. І паляцелі.

ГРЫМАСЫ

П'яная казка

Меч — штопарны, тупы, які не забівае.

Морда — чучмекская, гумовая, непраўдападобная. Я — шаленец псіхапрыдуркаваты, сяджу на звар'яцелай канапе і пішу чарговую бязглузdzіцу. Мне дрэнна. (Ну-ну.) Але я керпаю. Страчу опус.

Брыдка. У мяне «накіпела» да самага скону.

Такі ж ненармальны, як і я, крытык напіша разгромны опус з нагоды... Ці без? Няхай піша.

А я сяджу на звар'яцелай канапе і катую цябе, дарагі чытач. Ці ты не дарагі? Даўно пашараваны, стомлены, ледзь жывы? Тады шкада, але ўсё ж, спадзяюся, ты вытрымаеш мае душэўныя выліванні і пляванні да скан... сканання. ІХ. Хворай. Скалечанай.

Я грэшны... Я грэшны... Я грэшны... Як улагодзіць грахі? Божа, даруй! Дапамажы! Я дапішу гэты... Гэты летапіс. С. С. І калі апошняю старонку гэтай працы перагарне хоць адна рука выпадковага чытача — я буду рады. Дасягнуў усё ж свайго. Таму распахнем. Стаяла ў адным (ці некалькіх?) балоце скрыўленая

лазня. Ё жыў у ёй лазеншчык Карней Бессмяротны — заўзяты махляр і прафесар батанікі. Жыў ён — не сумаваў. Парыўся штодня ў сваёй прагнілай да дзірак лазні і жаваў нязжоўнага індыка. Піў па сацыялістычных святах вялікі кубак гарэлкі, закусваў маленькай жабкай і зяпаў песню пра цара-бацьку. А зрэдчас да яго ў госці заходзіў лясун. Убогі балотны старэча. Які прыносіў з сабой бочку чырвонага віна... Ё «гудзелі» яны тады да самай раніцы!.. Хм. Ё вось, зрэдку забягала да іх звар'яцелая бабулька-пабягушка па мянушцы Югася, прыносіла яна з сабой чоп з брагай. Ё тады аблівалі яны адно аднаго гэтай самай брагай пасля спякотнай парыльні. Ды аднойчы, каўтнуўшы з гора, да іх завітаў Я. Я — бармалей з чацвёртага паверха па мянушцы Джон. Ё аб'явіўся тады ў лазні грузавік піва. Здзіраючы зубамі накрыўкі з бутэлек, мы абвясцілі смерць цвярозасці. У той момант і здарыўся патоп, сябры. Ці сябра? Патанулі ўсе, акрамя духу святога.

1995

СКУНС

У гэтым кабінёце не было святла. Не, яно сюды трапляла раз на месяц, калі чыноўнік расчыняў фортакі. Але гэта было вялікай рэдкасцю. Гэта было вялікім святам для народа. Тады людзі заходзілі да чыноўніка адзін за адным. Яны падыходзілі да

вялікага лакіраванага стала і застыгалі каля яго ў позе сусліка.

Їх вусны, здаецца, ператвараліся ў пластылін. Вочы нагавалі ваўчкі. І што дзіўна — камянелі шчокі. Людзі мармыталі пра свае праблемы, выпягвалі з кішэняў зашмальцаваныя паперчыны і клалі іх на ўскрайку стала.

Чыноўнік сядзеў у цэнтры стала. Маленькі, плюгавенькі. Ягоныя чорныя вусікі калмаціліся зубнымі шчоткамі. Але галоўным аздабленнем твару быў непрыхаваны сум. Чыноўнік сумаваў па грашах. Не, іх у яго было заўсёды многа. Бо ён працаваў на некалькіх працах. Гэта быў сум калекцыянера. Ён марыў зрабіць дома сваю постаць у поўную велічыню... з грошай. Каб носік упрыгожвалі купюры вялікага маштабу са шматлікімі лічбамі. На пальцы ног ён быў згодны пусціць драбязу — усялякія малакаштоўныя купюркі. Праўда, для яго кожны грошык меў вартасць! Чыноўнік быў страшэнным скнарам. Ён ніколі не частаваў супрацоўнікаў гарбатай ці кавай. І калі, крыў Божа, на ягоным стале з'яўлялася цукерка, яна адразу давала нырца ў малагабарытны страўнік чыноўніка. Часцей за ўсё гэтыя цукеркі чыноўнік знаходзіў на сталах сваіх падначаленых. Кожны дзень ён рабіў абыход усіх кабінетаў. І, доўга не думаючы, хапаў у рот усё смачнае. Печыва, зефір, суфле, марозіва добра ператраўліваліся ў гэтым жмінду. Адночы ён ледзь

не адкусіў руку ў дзяўчыны, якая задумалася каля аранжыкаў. Чыноўнік шчоўкнуў жоўтымі зубамі і адчуў у роце смак цёплага мяса. Праўда, дзяўчына свечасова прыбрала руку, якую пасля прыйшлося лячыць ад нейкай заразы, што выскачыла на месцы ўкусу.

Таму, прымаючы ў сваім кабінёце, чыноўнік глядзеў не ў вочы, а на рукі. Там ён шукаў хабар. Хабарам маглі быць не толькі прадукты, але і запрашальнікі на прэзентацыі, банкеты, дзе скупы бедалага мог трошкі падсілкавацца. Скаргі і просьбы людзей чыноўнік ніколі не спаталяў, бо ягоная ўлада распаўсюджвалася толькі на абсягі аднаго будынка, дзе ён ведаў і падлічваў у нататніку кожную лямпачку. Але выгляд у гэтага чыноўніка быў вельмі паважны. На ім заўсёды красаваўся шыкоўны гарнітур, дзе цвіком краявіду быў гальштук. Гальштукі ён падбіраў з асаблівай стараннасцю. Праўда, ён ніколі не прызнаваўся, што гардэроб аднаўляе ў «сэканд хэндзе». Бо там было ўдвая танней. Чыноўнік эканоміў на ўсім. Ён нават пастаянна ўразаў рацыён вады для сваіх кактусаў, якія стаялі ў кабінёце на падваконні. Ён дайшло да таго, што расліны пачалі сохнуць.

Супрацоўнікі празвалі чыноўніка скусам. Ён гэта іх трошкі весяліла. Гэтак яны супакойвалі свае нервы, па якіх чыноўнік любіў шпацыраваць, як па ўласным прысядзібным надзеле.

Таму прыгледзьцеся да сябе ў люстэрку: можа, і вы ператвараецеся ў гэткага чыноўніка? Я і цяпер чую, як чыноўнік падкрадаецца да дзвярэй і прыкладае сваё вушка да шчыліны, каб даведацца, дзе прадаецца нешта таннае, і каб вас тэарызаваць на каўбасу; перад ягонымі сумнымі вачыма штодня мільгацяць хрусткія купюры і кракаўскія каўбаскі...

2001

ЗАЧАРАВАНЫЯ БЛАНДЗІНКІ

Вецер шкрабецца ў посудзе. Рэкі бурбуляцца прасамі. Вакол нас — самалёты. Гэткія маленькія аэрапланы. Нашыя планы — на лапавых пальцах. На далонях — зігзагі кратаў. На вуснах — ліпавы мёд.

Рукі свецяцца неонам. А вулей — быццам папона. А пад ёй... поні.

Рукі працягваюць белую цукровую цаглінку. Зачараваную бландзінку.

2002

КРЫК ВАГОНАВАЖАТАГА

У майстэрні не было карцінаў. На разетках моць нахшталт карыцы. На столі па кутах сінела павуцінне. Як пёры паўлінаў. Трубы й батарэі ўпрыгожваў пыл. Вачыма кот худы лыпаў. Эцюднік хранічна хварэў, бо

на яго з прычыны карозіі немагчыма было не толькі класці будучыя шэдэўры, але і глядзець. Хатні лёд. Гаспадар — апухлы, з барадой-рыдлёўкай — ляжаў на вялізным ватмане і смачна пахропваў. Яшчэ ўчора ён быў знакамітым мастаком і ягоныя карціны прадаваліся ў Нямецчыну за вялізныя грошы, жанчыны хадзілі да яго табунамі, дарагое віно і каньяк ліліся рэкамі. Ён быў каралём падрамных ракаў. А вось цяпер ён амаль без сродкаў на існаванне. Любімым ягоным напоем зрабілася гарэлка. Празрыстая, ледзяная, у гранёнай шклянцы, яна штодня прызыўна падміргвала хвалямі. Напой не для хамаў. Пад некалі азёрнымі вачыма мастака цяпер пузаціліся шэрыя валуны, якія разломвалі шматлікія зморшчыны. На мастаку не было пантофляў. Ягоныя вялізныя валасатыя ногі выхваляліся пальцамі. На пазногцях чырванелі розныя грыбкі. Сярод якіх плавалі рыбкі. Акрамя гэтага, падэшвы перасякалі крывыя шнары — некалі кроў адсюль кропала на палотны ў якасці аздаблення. За падобныя крываваыя карціны замежнікі выкладалі шмат зялёных. Было мастацкае шаманства.

Але мастак спаў. Ён патрапіў у гэты стан назаўсёды. Ягоныя вусны выпучваліся трубочкай, і зрэчас замест дзіўных гукаў адтуль выпаўзаў склізкі пухір. Вадзяное стварэнне пералівалася блісамі і нарэшце гучна пырскала на ватман. Мухі гудзелі ў такт страўніка мастака і перапаўзалі з валуна на

валун, з носа на радзімую пляму, а адтуль недалёка і да сімфанічнай дуды...

Але свой час творца не злавіў. Гэты хвастаты гад праслізнуў паміж грыбковых пальцаў і знік у начы. Цяпер сон. Абардаж. Галерны нос. Апошнія карціны пайшлі на спаталенне алкагольнай смагі. Здох маг. Хутка і майстэрня знікне ў цемрачы. Індзейцы племя Чырокі... Толькі крык вагонаважатага. Ё грукат колаў... На палі каласы. Нехта просіць сытай ласкавай касы.

Учора да мастака заляцела птушка. Яна шчабятала і лётала па майстэрні. Пальцы творцы пацягнуліся да пэндзля, які ўсміхаўся сярпом. Недзе вецер гуляў пад мастом. Але фарбы застыглі. Сухое плоскае сонца. Сонныя вочы мастака пырснулі мёдам. Недзе на дне душы матросы цягнулі якар. На некалькі імгненняў рудыя промні пабеглі шпаламі.

У мяне дома вісіць партрэт, намаляваны гэтым мастаком. Я на чырвоным фоне. На мне вялікі брыль, з зубоў тырчыць цыгарэта. Мой гальштук распускаецца футурыстычнай астрай. Подпіс мастака сведчыць, што па шпалах рухаецца хуткасны цягнік. Крыкі, шоргат, грукат званочкаў, рып ліхтароў. На маім ганку хор кароў.

2001

СТАБУРЫ

На кукішках стаялі ці то два чалавекі, ці то два
звяры і адно аднаго лізалі. Валасатыя стварэнні...
Сінія і залатыя плямы на паперы. Кентаўры — гэта
казка. Паўлінавыя пёры. На міннае поле прыйшлі два
абвугленыя сапёры.

На кукішках стаялі два стабуры. Невялікія па
памеры. Некалькі метраў. Плюс па тры сантыметры.
У кожнага са стварэнняў быццам ёсць вера. Нож —
ліра ў выпадку безвыходнай сітуацыі. Пракламацыі —
на пахавальнай станцыі. У мастака на шафе рыцарскі
панцыр. Хтосьці зашпілены грызе тэлефон і радыю.
Падае разбураная касмічная станцыя. Падаюць на
біржы акцыі.

2002

ТАТЭМ

На гэты партрэт падае алыча. Я раскідваю яе, каб
дабрацца да сутнасці. Але зверху падаюць новыя
ягады... Недзе на дне ляжыць ён. У гэтым ёсць свая
містыка. Я спадзяюся, што ўрэшце дабяруся да гэтага
паэта. Але шлях будзе нялёгкі.

Ён жыў у Менску напрыканцы 90-х. Ягонае паэзія
бянтэжыла ўсіх. Тым не менш кнігі паэта не

залежваліся на паліцах крамаў. Ён быў як вецер, як восень, што раскідвае лісце розных колераў.

Аднойчы паэт мне прызнаўся, што хоча з'ехаць у Сібір, пабудаваць там хатку і забыцца на людзей. Каб толькі тлусты кот, вялікі жоўты ліхтар, кнігі ды за вокнамі валтузня. Ён хацеў цішыні і спакою. Я тады пасмяяўся і сказаў, што ён памыліўся ў выбары.

Трэба ехаць у Афрыку.

Цяпер яго няма. Ягоная постаць ужо не парушыць сонных паркетных калідораў Дома літаратараў. Паэт сышоў і застаўся. Сваімі радкамі і восенню. Вецер таксама раскідвае ягады. Я расціскаю мякаць, і сок цячэ вершамі. Слова пераліваюцца гукамі. Мелодыя зачароўвае. У гэткія хвіліны мяне няма. Я ператвараюся ў імгненне. Можна, сапраўды паэт меў рацыю? Кажуць, што ў Сібіры чудоўнае паляванне і рыбная лоўля. У мяне недзе ў шафе ляжаць вялізныя чорныя валёнкі, засталася набыць кажух і... І ўсё ж не. Я не паеду. Бо туды дастаткова выправілі народу. Там, напэўна, цэлае паселішча беларускіх паэтаў.

Я расчыняю дзверы кнігі. Замест літараў у ёй сухія лісточкі. Гербарый восені. Магчыма, яны адтуль. З таго часу, калі дні поўзалі сінімі жукамі.

На гадзінніку 11. Чырвоны шалік накручваецца спіралямі вакол шыі паэта. Татэм.

ЖАЛУДЫ

Лямпачка надта вялікая для гэтага пакоя. Здаецца, яна прыпякае скуру. Быццам у горле — сакура. Нямытыя валасы ўжо нахшталт пакулля. Але так невыносна цесна. І мала паветра. Духата. Дурная хата. У трыльён-трыльённы раз прыціскаюся да шчылінкі і спрабую пабачыць нешта. Нешта нахшталт галінкі. Краіну, дзе жывуць усякія дзіўныя істоты. Але там пакуль цёмна і ціха. Ён яшчэ не прыйшоў. Шурпатыя дошкі як працяг цела. Пускаю дубовыя карані. Адчуванне кокана. Жаданне яго раскалоць — няздзейсненая мара. Хоць хутчэй як невылечная хвароба... На склізкім целе — турэмная роба. На нагах — сімфонія царэўны.
— Ратуйце... Ратуйце... Ратуйце... Ратуйце птушак, якія паміраюць ад нафты... Ёх пёркі асыпаюцца жалудамі...

2002

АЎТРОФНАЕ ВОЗЕРА*

Чалавек... Чалавечак... Антыёх... Выцягнуты твар.
Вялікі рабінавы нос. Маленькія празрыстыя вочкі.

* Аўтрофнае возера — паводле фізіка-геаграфічных слоўнікаў, возера, вада якога забяспечвае арганізмы, што жывуць у ім, пажыўнымі рэчывамі, утворанымі ў самім вадаёме.

Кудлатыя абвіслыя бровы. Дробныя бародаўкі.
Касмая барада. Ён стаіць каля мяне, трымае ў
руках кошык з тапуахамі (туффахамі). Усміхаецца,
паказваючы вугальныя зубы. Сарамліва ўсміхаецца.

— Мо пасмакуеце? — цікавіцца ён і працягвае мне
пурпуровы тапуах.

У хаце, дзе мы знаходзімся, лётае пах смалы,
запаленых свечак... асенняга лісця і яблыкаў.

А мы з Антыёхам, як не з гэтага свету, стаім у
зімовых, пушыстых чорных валёнках і пузатых
кажухах.

— Мо прысядзем? — адказваю я пытаннем на
пытанне і бяру прапанаваны плод.

Мы садзімся (плюхаемся) на жоўтыя каржакаватыя
стоўчыкі. Поруч такія ж жоўты і каржакаваты стол.
Антыёх ставіць на яго кошык, і мы...

— Так, — кажу я. — Колькі мы не бачыліся?

Антыёх маўчыць.

— Ты ўсё яшчэ працуеш вартаўніком на могілках? —
зноў спрабую я разagnaць моўкнасць.

— Не.

— Звольніўся? — здзіўляюся я.

— Не.

— Выгналі? — спачуваю я.

— Не.

— Што не? Могілак не? Няма?

— Могілкі ёсць. Але няма больш вартаўніка. Не
звольніўся. Не выгналі. Скарацілі. — Антыёх

журботна круціць галавой.

Мы маўчым. Толькі храбусцім сакавітымі тапухамі.

Ды яшчэ разглядаем ката, які ўзнік з ніадкуль.

Сапраўды, звычайны такі кот. Плямісты. Кот Птах.

Вунь як заліваецца. Муркае і муркае:

— Мур. Мур. Я вам песеньку, мур-мур, праспяваю,
пра Муру, Мураву і лухту, мур-мур, маю. Мур. Мур.

— Франт, — кажу я. — Ты кот — франт. Фарсун.

Петыметр.

— Пітэкантрап ён, — папраўляе Антыёх.

— Чаму?

— Пітэкантрап і ёсць. Да сучаснага чалавека не
дацягвае. Але да таго ў самы раз.

Ката ўжо няма.

— Згінуй, — кажу я.

— Пайшоў да Муры, Муркі, Мурачкі. На спатканне,
— тлумачыць Антыёх.

Я разглядваю хату: у куце акуратны абраз, на сценах
некалькі невялікіх паліц з драўлянымі фігуркамі і
посудам, каля левай ад мяне сцяны лакаваная шафа.

Не, глядзець у хаце няма чаго. Ну, пару люстэркаў у
розных рамах, рогі лася, рогі аленья, шкура бурага
мядзведзя, квадратны самавар, пара томікаў А. В.

К., клетка для папугая, але без яго... Вось. Не,
глядзець няма чаго. Дробязь.

— Вы працуеце, як і раней? — цікавіцца Антыёх.

— Не. Я цяпер уладкаваўся паштальёнам.

— Што, на вашых могілках таксама скарачэнні?

— Чаму ж? Скарачэння не было. Зажадалася свежих газет. Рамантыка.

— Я таксама рамантык, — прызнаўся Антыёх. — Я ўсё жыццё рабіў на могілках не з-за грошай. А з любові да справы...

Рып. Дзверы.

Чалавек... Чалавечак... Марфа... Круглы гладкі твар. Вялікія, фіялкавага колеру вочы блішчаць, нібы заморскія адаманты.

— Добрага здароўя.

— Добрага здароўя!

— Антыёх, у нас госць, а ты нават гарбатай не пачастуеш... Ясцё чортведама што... Будзеце скрыпень? Ці мо ўзвар?

— Не-не. Дзякую. Я хутка пайду.

— Так мо лампапо?

— Не-не. Вялікі дзякуй.

— Ну, як хочаце...

Пры з'яўленні Марфы Антыёх як бы ўвесь збіраецца, падцягваецца. Ён твар робіцца быццам бы не тварам былога могілкавага вартаўніка Антыёха, а тварам натапыранага мудраца.

— Трэба ісці, — кажу я і падымаюся.

— Мо яшчэ пасядзіце? — няўпэўнена пытае Антыёх і чамусьці пазірае на расчыраваную Марфу.

— Так-так, — падхоплівае Марфа. — Куды вы гэтак спяшаецеся?

— Пайду, — не здаюся я.

— Добра, — згаджаецца гаспадар. — Бывайце.
— Да пабачэння, Антыёх. Да пабачэння, Марфа.
Я не абарочваюся да выхаду з хаты і грузаю
дзвярыма.

І вось. І...

Гумовая ліловая прастора з кропелькамі сургучу і
мячыкам для гульні ў гольф. Бясконцыя рады шэрых
слупоў з бясколернымі вачыма. Кузурка са
слюдзянымі крыльцамі-завіхрэннямі. Хлопчык — у
чорным з паласатым надзьмутым шарам. Жывёліны
розных афарбовак. І я — у валёнках, у кажусе —
дыхаю на замёрзлыя рукі...

1994

НЕРПЫ

У гарадах тысячы таямніцаў. Яны ляжаць на дахах і
закручваюць у спіралі свае вусы. Кожны абавязаны
выштурхнуць у тры гадзіны ночы рукі з акна, а ты
кінь прамяні пражэктараў на гэтае жывое мора.
Падсветлены горад — дорыць шмат пладоў.
Феерычныя думкі — сапраўдны карабель. Бяльмо.
Кожную
ноч нехта адплывае ў нябыт. Побит у цукровых
крыгах. Рыпаюць нерпы і моршчаць нос.

2002

МАРЦЫПАНАВЫЯ ШАКАЛАДКІ

Бегемоцікі. Чорныя і валасатыя, як шчоткі (можа і як маманты — але хто іх бачыў?). Бегемоцікі былі цацачнымі і аздаблялі стол, зроблены з жаўтаватага шкла. Тут жа ліхтар высвечваў твар чалавека, які сядзеў з вялікім гліняным кубкам і цыгарэтай. Дымок, што выпаўзаў праз бляклыя вусны, утвараў аблачынкі і няроўныя кольцы. У гэтых штучных утварэннях і патаналі контуры мэблі.

Чалавек пашкрабаў няголеную шчаку, і чорныя валаскі на ёй, магло падацца, загайдаліся (нібыта мікраскапічныя антэны). Гэта пабачыла вока свойскага белага пацука, які якраз швэндаўся па плячы гаспадара.

— М-так, — сказаў чалавек самому сабе. — М-так... Так-так... Сёння серада, і мне павінны заплаціць за тую партыю кніжак. Кіркегор. Як я люблю Кіркегора!.. Асабліва калі яго купляюць...

Чалавек глынуў з кубка вадкасці. Прыцмокнуў ад задавальнення, бо там было чыстае шатландскае віскі, якое аздаблялася паўпразрыстым кубікам ільду. Гэтакім мініятурным айсбергам... Потым чалавек звузіў вочы, пад імі трэснулі мяхі, што гэтак нагадвала фактуру жывапіснага палатна. Мяхі высвецілі невядомыя іерогліфы. Чалавек зноў зацягнуўся цыгарэтай і паўтарыў уголас:

— М-так... Так-так... Зрэшты, грошы мне ўсё роўна

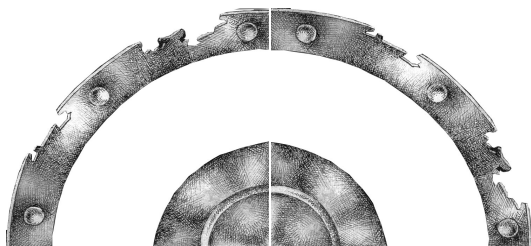
прынясуць. Кнігі таго беларускага ідыёта пачалі прадавацца... Трэба абавязкова заключыць з ім кантракт на аўтарскія правы. Бо глядзіш — і скрадуць талент проста з-пад носа.

Чалавек адхаркнуў і затушыў цыгарэту ў кубку:
— Хрэна! Не скрадуць!

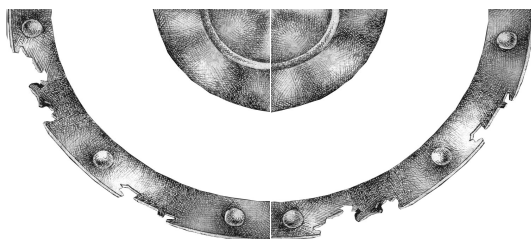
У гэты момант нехта пагрукаў у дзверы. Чалавек спалохана азірнуўся (быццам шкадлівы хлопчык, які скраў цукерку), хуценька паспрабаваў праглынуць віскі разам з бычком. Гэта, зрэшты, у яго амаль атрымалася. Ён папярхнуўся, адкашляўся, сплюнуў і прайшоў да дзвярэй.

На парозе стаяла чарговая ахвяра. Шэры ценёк гэтага свету. Ён расплываўся малазразумелай плямай, мажліва, нават і ўсміхаўся, мажліва, нават і паліў цыгару. Але гэта было неістотна. Кніжныя крамы чакала новая партыя марцыпанавых шакаладак і рулон туалетнай паперы з творам... Зрэшты, якая розніца? Самае галоўнае, каб твор быў выдрукаваны на мяккай белае паперы, каб па скуры не ішло раздражненне і не заставалася кляксаў... І тады ўсё цудоўна.

2006

ШОСТЫ РАЗДЗЕЛ:
Я – БРАКАНЬЕР!
Я – ЛАЎЛЮ ВЕРШЫ Ў НЯМЕЧЧЫНЕ!

НАЧНОЕ

усё роўна я цябе згва-а-алчу
згва-а-алчу... згва-а-алчу...
не збяжыш-ш-ш...
злаўлю мышаня (матыля)*
цішыня парвецца на шкамуты
ты і я — шыкоўны дуэт
ламаю шкарлупу
выцягваю мышаня (матыля)...

*Варыянт чытання верша, калі мышаня
замяняецца на матыля.

15 траўня 2006
Берлін, Ванзэ

ПАДАРОЖНЫЯ ўРАЖАННІ

галава Карла Маркса аздабляе цэнтр Кемніца
дамы з мёртвымі вокнамі —
іхнія дзеці сышлі на захад
вецер гуляе ў змрочнай адзіноце
як пасля вайны...
пралетарыі аб'ядналіся і сышлі
у бок светлай буржуазнай будучыні
пахмурныя таксісты не ведаюць
што і каго перавозіць
хіба што смецце
хіба што акасцянелыя думкі
хіба што лозунгі Карла Маркса
і толькі вясёлыя мастакі
і толькі вясёлыя паэты
схаваліся ў былых бомбасховішчах
і п'юць піва І п'юць ром
пішуць творы
ажыўляюць мясцовы краявід
рэанімуюць згаслае сонца

22 траўня 2006 Нямецчына

МОВА ТУБЫЛЬЦАЎ

Сёння ў краме ты мне пасміхнулася.
Гэта быў сігнал.
Я мусіў дзейнічаць. Але я прайшоў.
Сціснуў зубы. Спыніў сэрца.
Заплюшчыў вочы. Я прайшоў.
«Вучы мовы, ідыёт!» — крычаў я сам-насам.
І гэты крык біўся ў агоніі ненароджаных дзяцей,
няспраўджаных надзей,
асвятляўся промнямі вечаровага сонца.
Але было выйсце! Было!
Расплюшчыўшы вочы —
валодаеш мовай кахання!
Нервовы, я кідаўся ў кветкі і
засынаў пад іх пах.
Уначы гучаў мой перадсмяротны храп.
Са сценаў будынкаў асыпаўся вершаваны прах...

4 траўня 2006
Берлін, Ванзэ

ТРАВЕНЬСКІЯ СНЯЖЫНКІ

Прытуліцца няголенай шчакой да тваёй
шаўковай скуры. Нібыта паесці салодкай
сакуры. Саспелыя пацалаваць аранжыкі.
Наталіць на хвіліну смагу, а потым зноўку
піць... Піць подых і шэпт тваіх вуснаў!
Перакочваць залатое сонца ў гэтых залах!
Коўзацца паміж краінамі і гарадамі!
І знаходзіць азёры, каб весці на пляжах
пошук адбіткаў тваіх ног! Бачу, як над
Берлінам, над ягонымі шпілямі, сярод
балонаў і дырыжабляў, паляцеў матылёк!
Гэта — маё прывітанне, якое знікне, быццам
сняжынка на няголенай шчацэ...

3 траўня 2006
Берлін, Ванзэе

Возера памерам з талерку
разліўное — на маім стале
чырвонае возера!
п'янае возера!
з рыбінымі трупікамі ля берагоў
з шклянымі качкамі каля бурбалак
быццам і не возера тут
а перакуленае неба, якое
праходзіць праз мае вочы
праз маё цела
запаўняе яго крывёй
выносіць мае думкі з балкона
далёка-далёка
туды
дзе сярод верхавінаў дрэваў
шоргаюць аблогі
лётае рэха

15 траўня 2006
Берлін, Ванзэе

**РАЗМОВА ВАЛЬЖЫНЫ МОРТ І ЗМІТРА ВІПНЁВА
З ЖУРНАЛІСТАМ ГАЗЕТЫ «НАША НІВА»
АЛЕСЕМ КУДРЫЦКІМ ПРА ПАЭТА ЯЎГЕНА ЛОСІКА**

— Да каго вы ездзілі ў госці?

— Да Лосіка!

— Ды навошта?

— Пастраляць маленькіх слонікаў
І палавіць сачком зялёных конікаў!

— Да каго вы ездзілі ў госці?

— Да Лосіка!

— Ды навошта?

— Патруціць пузатых клопікаў!
Пазбіраць крапівы і пачухаць спіну мясцовым бобікам!

— Да каго вы ездзілі ў госці?

— Да Лосіка!

— Ды навошта?

— А хрэн яго ведае!
На паляванне на лосікаў!
На харчаванне пад сосенкай!

19 траўня 2006
Берлін, Грунвальд

калі я тут расшпільваю рот
не камбалы не вераб'я не карабля
свой рот з зубамі ўпрыгожанымі карыесам
узнікае дзіўная з'ява
Ein Unfall ist passiert!
нібыта паранены кашалот паядае торт
нібыта пляскач пячаткай па пашпарце
не дапаможа шыкоўны сурдут альбо каралеўская сафа
тут лямантуй колькі хочаш: «SOS!»
заява: Ein Unfall ist passiert!
перамагае ўсё на свеце
з цябе атрымліваецца беларускі сыр
у напрамку якога сытыя суркі бягуць на шпацыр
марачы нарабіць тут вялікіх дзірак
хутчэй! хутчэй! у рот запіхваю корак!
караваны суркоў хапаю рукамі!

3 траўня 2006
Берлін, Ванзэе

ціха падкрадаюцца сябры ў масках
ды ашчыляецца злосная самка

ну не пішацца пра Бацькаўшчыну
не пішацца пра сінявокую Беларусь
чорныя думкі адно наведваюць
праз разважанні
нават на адлегласці таталітарнага каравая
нешта не тое з родным горадам Менскам
нешта змрочнае Нешта нядобрае

сумна
ціха падкрадаюцца сябры ў масках
ды ашчыляецца злосная самка

23 траўня 2006
Берлін, Ванзэе

* * *

дрэвы аплятаюць і адлятаюць каранямі ў неба
пачуцці скручваюцца і ў выніку атрымліваецца
неблагі краявід
не звяртаючы ўвагі на моўныя акалічнасці
я падыходжу і цалую тваю руку
у тваіх вачах я чытаю страх і непаразуменне
чытаю бурштын

2006
Нямеччына

ТОЛЬКІ ТЫ!

я знаходжу цябе
у адбітках люстэркаў
чырвонае святло ўспыхвае
і асвятляе
твае трампліны і масты
пазіраю праз шкло ліхтароў
рухаюся вакол
нібыта павук
траекторыі і вектары
квадраты і паралелепіпеды
ты — нібыта канструктар
я складаю шарыкі і кубікі
рушу сярод гэтай мазаікі
спатыкаюся аб контуры
твайго цела
плёскаю атрамант
на паперу і неба
шукаю тваё заканчэнне
і знаходжу прамень месяца
ён знікае і з'яўляецца
у выглядзе феерверка
мы танчым нешта гішпанскае
сярод пражэктараў

10 чэрвеня 2006
Менск

усе тэмы скончыліся раптоўна
нібыта катвіга трапіла ў рот
кашалота Сонца кранула плечы
самотнага спадарожніка Клятчасты
шлафрок ападаў на халодную зямлю
ён спыняў рух гадзіннікаў
і любую хаду зубоў праз хурму

3 сакавіка 2005
Менск

мае пачуцці і боль
нашмат мацней за любую соль
мая вада — гэта спірт
маё каханне — гэта аблокі
і вусны мае ў крыві
скажуць самае злоснае
але сапраўднае
як начныя крыкі карабельных соснаў

Берлін,
4 верасня 2006

я хачу каб ты мяне зразумела
бо ў тваіх вачах я чытаю паэзію
я хачу цябе дрэсіраваць
я хачу цябе цалаваць
я хачу цябе паліваць са шланга
каб ты смяялася ў танцах

Славенія, 2006

ЗМЕСТ

ШЧЫРЫ ЧАЛАВЕК	5
---------------------	---

ПЕРШЫ РАЗДЗЕЛ: ШКАТУЛКА ДЛЯ КОПРА ГІСПАНСКАГА

*** сярод партрэтаў вусякоў.....	9
*** белыя цукровыя людзі.....	10
*** калі ў панядзелак прыйдзе бадун.....	11
*** самалёты самалёты.....	12
ПРЫЗНАННІ ПАЛЯЎНІЧАГА	13
*** Усміхніся пэтка Вікторыя.....	14
*** калі падносіш шклянку віна.....	15
*** У гэтым бункеры.....	16
*** пупок – гэта коршак.....	17
*** да батарэяў прывязаны мёртвы дворнік Ягор.....	18
У ПАДАРУНАК – ГАРБУЗ	19
ПІЎНОЕ ДЗІЦЯ	20
*** ты мне падарыла шведскага прусака.....	21
РЫМСКІЯ СТАДЫЁНЫ	22
*** Дзеткі, як цукеркі.....	24
ГЕМАТОМА ГАЛАВЫ	25
ГЕМАТОМА ГАЛАВЫ № 2	26
МЁРТВАЕ АЛЕ ПОТНАЕ	27
*** граю на ліры і п'ю самагонку праз рыльца.....	28
*** сінія шыльды Варадатыя бабулькі.....	29
*** Твой шматтабарытны страўнік.....	30
*** Лёб раскручваецца белым пластырам. Быццам шаша.....	31
*** Запісаць сваю думку – тое самае, што забіць мураша.....	32
*** бачыш я ў гаштаках танчу амерыканскае танга.....	33
Я ХАЧУ ЖАНЧЫНУ!	34
СКРОНЕВЫЯ ПАВУКІ	35

ДРУГІ РАЗДЗЕЛ: АДЫТКІ ПТУШЫНЫХ ЛАПАК

*** мажліва адно тое і трымае.....	39
*** ты – памерла.....	40

***	пойдзеш у правы бок — сабака...	41
***	У рыфлёнай разынкавай талерцы нарадзілася тваё імя...	42
***	вусны як матылькі як прапелеры...	43
***	хачу бачыць як ты аголеная пойдзеш па лісці...	44
***	дзяўчына з поступам бусла...	45
***	вершы...	46
***	Мне здаецца, што дзень ператварыўся ў мой цень...	47
***	Галасы...	48
***	ты пусціла...	49
***	калі спыніцца маё сэрца...	50
***	Я ажываю на поўначы...	51
***	вусень — гэта згубленыя вусны...	52
***	слупы на дарогах — гэта срэбныя відэльцы...	53
***	у шкло акуляраў б'юцца чайкі...	54
***	пісьменніцкія разборкі...	55
***	я зрабіў карціну вечнага...	56
***	не шукайце мяне вечарам дома...	57
***	твая англійская мова патрабуе кавы...	58
***	я стаіўся ад сваёй злоснасці...	59
***	на падваконні тлустыя бутэлькі...	60
***	На ганку сядзелі тры птушкі...	61
	ПАЦАЛУНКІ ПАДАЮЦЬ ЯБЛЫКАМІ	62
***	Стакгольм — каралеўскія горы...	63
***	словы ўзнікаюць нечакана...	64
***	вяртаюся...	65
***	ноч разломваецца ад голасу тэлевізара...	66
***	дараваць крыўду ворагам...	67
***	у пячоры — рэха асаблівае...	68

ТРЭЦІ РАЗДЗЕЛ: ЗАЛАТЫ КОТ

	МАНАЛІТНЫЯ ПАБУДОВЫ	71
***	Ці можаш ты вынайсці ў гэтай вёсцы свайго кенгуру...	74
***	Вігвамы праплываюць. Карабельныя сосны хістаюцца...	75
	СІНІЯ ШКЕЛЬЦЫ	76
***	пусці зубатую кулю ў рот...	77
***	не вясна і не краіна...	78
***	не — ён не пэнт...	79
***	збіраю вершы...	80
***	Вакол — пэзаў, як прусакоў...	81

*** У гэтых валізах успыхвала святло...	82
*** Прыбярэ свой язур. Ён вырабляе нішчымніцу...	83
*** я цябе пакрыўдзіў Бо неба было ў болках...	84
*** Праспекты нагадваюць мне павуцінне майё кватэры...	85
*** Неабходна вынесці на холад усе самавары...	86
СІНЯЯ БАРАДА	87
*** у вадасцёкавых трубах майго дома жывуць мангусты...	88
*** лыжкай нібыта сонечнай адкруткай...	89
*** Кот адкусвае ад мяне...	90
*** Залатыя шыльды разлітаюцца, быццам птахі...	91
ПУНКЦІРНАЯ ЦЫТАДЭЛЬ	92
*** я забраўся на гару...	94
*** вымаўляю словы...	95
ДУМКІ ПРА ЛЮБЛІН	96

ЧАЦВЁРТЫ РАЗДЭЛ: ПІНГВІНЫ І ВЕЛІКОДНЫЯ ЯЙКІ

51.....	99
*** калі здаецца ўсё скончана — распачынай з нуля...	100
*** не — вядома: фіранкі былі птушкамі...	101
*** сярод гмахаў жыў голас далёкай маці...	102
*** ты распусцілася ў ложку кветкай...	103
*** смерць ужо не за гарамі...	104
*** па кроплі выходжу сыходжу...	105
*** гэтыя міражы наведваюць не ў кіно...	106
*** у партфелі — не паперы...	107
*** зімовым вечарам...	108
*** Вільня Бранск Беласток...	109
*** капілярныя сцяжынкі бягуць хутчэй...	110
*** У спокладак — тры порцыі...	111
*** паветра халоднае — нібыта штык...	112
*** хрыплю...	113
*** Нядаўна атрымаў чэрапна-мазгавую траўму...	114
*** мае думкі ў гэтых мясцінах...	115
*** літары сонныя напаўзаюць кобрамі...	116
*** Восень...	117
*** маленькія пацалункі складаю ў празрыстыя пакункі...	118
*** у гэтай краіне няма крана...	119
*** Чорныя бяззубыя раты кладуцца...	120
*** шукаў сярод шатроў паркавых...	121
*** Самае істотнае — гэта птушкі...	122

*** кадыком бегае свінцовае сонца...	123
САЛАТА ДЛЯ ГУРМАНА	124

ПЯТЫ РАЗДЗЕЛ: ВЭНДЖАНЫЯ КЛЁКАТАМУСЫ

ФАРАОН У ЗААПАРКУ	131
У ЛОДЖЫІ СЭРА ТАТЫ	132
ВОГНІШЧА ДЛЯ НЕБА	132
ХАТНІЯ ПАПУГАІ	133
ЗУБНЫЯ ПТУШКІ	133
ТАРАПУТТА. ТАРА-ПУТТА	134
ГРЫМАСЫ	135
СКУНС	136
ЗАЧАРАВАНЫЯ БЛАНДЗІНКІ	139
КРЫК ВАГОНАВАЖАТАГА	139
СТАБУРЫ	142
ТАТЭМ	142
ЖАЛУДЫ	144
АЎТРОФНАЕ ВОЗЕРА*	144
НЕРПЫ	148
МАРЦЫПАНАВЫЯ ШАКАЛАДКІ	149

ШОСТЫ РАЗДЗЕЛ: Я – БРАКАНЬЕР! Я – ЛАЎЛЮ ВЕРШЫ Ў НЯМЕЧЧЫНЕ!

НАЧНОЕ	153
ПАДАРОЖНЫЯ ЁРАЖАННІ	154
МОВА ТУБЫЛЫЦАЎ	155
ТРАВЕНЬСКІЯ СНЯЖЫНКІ	156
*** Возера памерам з талерку...	157
РАЗМОВА ВАЛЬЖЫНЫ МОРТ І ЗМІТРА ВІШНЁВА З ЖУРНАЛІСТАМ ГАЗЕТЫ «НАША НІВА»	
АЛЕСЕМ КУДРЫЦКІМ ПРА ПАЭТА ЯЎГЕНА ЛОСІКА	158
*** калі я тут расшпільваю рот...	159
*** ціха падкрадаюцца сябры ў масках...	160
*** дрэвы аплятаюць і адлятаюць каранямі ў неба...	161
ТОЛЬКІ ТЫ!	162
*** усе тэмы скончыліся раптоўна...	163
*** мае пачуцці і боль...	164
*** я хачу каб ты мяне зразумела...	165

Літаратурна-мастацкае выданне

Вішнёў Зміцер
Фараон у заапарку

ТЭКСТЫ

Карэктар **М. Валынчыц**
Дызайн **С. Ждановіч**

Падпісана ў друк 20.11.2006 г. Фармат 70х100 ^{1/32}
Папера афсетная. Друк афсетны. Гарнітура «Bruskovaya».
Ум. друк. арк. 6,89. Ул.-выд. арк. 6,5. Наклад 500 асоб.
Замова № 659.

Выдавец І. П. Логвінаў
220050, г. Мінск, пр-т Ф. Скарыны, 19—5.
Ліцэнзія № 02330/013307 ад 30.04.2004 г.
logvinovpress@mail.ru

Друк **ТДА «НоваПрынт»**,
220047, г. Мінск, вул. Купрэвіча, 2.
Ліцэнзія № 02330/0056647 ад 28.03.2004 г.